

VII. MARŠRUTAS VILNIUS–KLAIPĖDA

Šiame ture atsakyti į klausimus jums padės gyvenviečių pavadinimai, matomi važiuojant maršrutu Vilnius–Klaipėda.

1. Liaudyje Grįžulo Ratai vadinami terminu, kuriame minima buvusio Kauno „Žalgirio“ klubo trenerio pavardė. Kokia tai pavardė?
2. Pasak liaudies išminties, JĄ galima naudoti vietoj šaunamojo ginklo griežtai apibrėžtu periodu. Vytauto Šustausko žygio dalyviai, sprendžiant pagal pavadinimą, keliaudami taip pat JAS turėjo. Kas yra JI?
3. Pietų Afrikos Respublikoje pradėti ypatingo kamuolio bandymai – norint gauti JOS, tereikia 15 minučių paspardyti kamuolį. Kas JI?
4. Vieni sako, kad JI buvusi „regėtoja“, kiti – kad JI yra „raguota būtybė“. Jei su supratote, kas yra JI, parašykite JOS sinonimą, prasidedantį paskutine mūsų abėcėlės raide.
5. Vienas Prancūzijoje tapo trečiasis, kitas – vienui vienas tėvas, o trečias – karingas bei taikus jo sūnus. Kokia pavardė sieja šiuos tris vyrus?
6. Šioje gyvenvietėje yra partizanų koplyčia. Virš įėjimo į ją yra užrašas: „Šnabzdėk, Dubysa, amžiną maldą žuvusiems už Lietuvos laisvę.“ Kuri tai gyvenvietė?
7. Šios Italijos salos lietuviškame pavadinime sukeitę dvi vidurines raides vietomis gausite operos solisto pavardę. Kokia tai pavardė?

Dėmesio! Rubrika DUETAS. Šios rubrikos klausimų atsakymai yra susiję. Sąsaja papildomų taškų nesuteikia, tačiau padeda išmąstyti atsakymus.

1/2 DUETO

8. Vengrijos relikvija – šv. Stepono (Ištvano) karūna su pakrypusiu JUO. Viena legenda pasakoja, kad JIS buvo nulenktas tyčia Habsburgų dinastijos atstovo Ferdinando I įsakymu, nes šis „norėjo palenkti sau visas vengrų žemes“. Kas yra JIS?

2/2 DUETO

9. 2014 m. portale *bernardinai.lt* buvo rašoma apie tai, kaip JAV gyvenanti sesuo Ignė Marijošiūtė lankydavosi išeivių lietuvių namuose ir kalbėdavosi su jais apie dvasinius bei religinius dalykus. Šio straipsnio pavadinimas – aliuzija į turbūt visiems girdėtą ir kai kurių „įvykdytą“ kelionę, kurioje minimas vieno pradininko vardas ir nekonkretus geografinis objektas. Koks tai objektas?
10. Nors šis stambus žinduolis nėra jau toks bjaurus, anglai vien tardami jo pavadinimą išreiškia šleikštulį. Koks tai gyvūnas?

Atsakymai 216 puslapyje.

XII. RELIGIJA

1. Lotyniškai šis žodis reiškia kaukolę, žydiškoje tradicijoje tai vieta, kur palaidota Adomo kaukolė, katalikams – kryžiaus kelio stotis su koplytėle. Apie ką čia kalbama?
2. Originaliai Biblijoje JIE aprašomi kaip demonai su keturiomis galvomis, spindintys lyg topazai ar bauginantys padarai su šešiais sparnais. Tokie JIE, kokius matome dabar, atsirado IV a. vieno dailininko dėka. Kas yra JIE, jei vienintelis JIS, galintis kelti baimę, jau seniai prasmego žemėn?
3. Humoristas Harrisonas Kayloras apie religiją yra pasakęs: „Bet kuris, manantis, kad sėdėjimas bažnyčioje gali paversti jį krikščioniu, taip pat turėtų manyti, kad sėdėjimas garaže pavers jį...“ Kuo?
4. „*United church of <...>*“ – nuo 2010 m. veikianti organizacija iš JAV. Joje, ko gero, nesutiksime nė vieno žydo, užtat britai čia įstotų nedvejodami. Jos sąjungą su kita, mums Italiją primenančia religija juokais galėtume pavadinti *United church of Carbonara*. Parašykite anglišką penkių raidžių žodį, kuris praleistas organizacijos pavadinime.
5. Pasaulyje esama įvairiausių religijų. Štai Švedijoje JIS pripažįstamas kaip religija. Gal kiek ir keista, nes švedai ir somaliečiai bendro daug neturi, tačiau įsigilinę suprasite, kad tai – tik žodžių žaismas. Kas yra JIS?
6. Gyveno kadaise toks Aloyzas. Vaikinas buvo sportiškas, guvus, tad jam buvo numatyta karininko karjera. Tačiau jis atsisakė įpėdinystės teisės ir prieš tėvo valią įstojo į Jėzuitų kolegiją. Slaugydamas sergančiuosius maru Aloyzas pats užsikrėtė ir mirė pragyvenęs vos 23 metus. Dabar jis žinomas kaip šventasis Aloyzas X – katalikiškojo jaunimo, studentų globėjas. Kokį vardažodį slepia X?
7. Pagal mormonų tikėjimą, JI rodo, ar esi palaimintas, ar prakeiktas. Jei JI tamsi, nieko gero nelauk. Kas yra JI, jei JA turim visi?

8. Nedidelė dalis amerikiečių mano, kad JI buvo Nojaus žmona ir plaukė su juo arkoje. Pagalvokite apie šį klausimą anglų kalba ir atsakykite – kas yra JI?
9. Jeigu visame pasaulyje JIS išnyktų, ši bėda būtų nesunkiai ištaisoma. Į pagalbą ateitų hafizai, arba „sergėtojai“, – šie žmonės turi specialią užduotį, kurią daugelį metų sąžiningai vykdo ir kurių dėka JI būtų nesunku atkurti. Kas yra JIS?
10. Tikėta, kad JI saugo namus nuo perkūno, žemę – nuo graužikų ir sausros, gyvūnams suteikia vaisingumo ir sveikatos. Bent vieną dieną metuose JI naudojama, idant būtume sveiki ir gražūs, vis dėlto JOS panaudojimas prieš kitą asmenį, tikėtina, nepadėtų išvengti LR BK 140 straipsnio, nors pagal visiems gerai žinomą pasakymą atsakomybė už tai krenta būtent JAI. Kas yra JI?

Atsakymai 222 puslapyje.

XIII. GAIDYS

1. Paradoksaliai nuskambės, bet 1999 m. šie „gaidžiai“ puolė „pentinus“ ir daug kam netikėtai labai sėkmingai kovojo, tačiau galiausiai palūžo. Iš kokio miesto buvo atkeliaavę šie aršūs „pentinai“?
2. Kalė (šuns patelė) – 2, katinas – 4, paršas – 4, jautis – 2. O kiek gaidys?
3. Perestroikos laikų satyrinėje televizijos laidoje „Politbiuras“ buvo toks pokštas: maskvietė pirko kvepalus X, o paaiškėjo, kad ten – valerijonai. Visa ši istorija padės atsakyti keturiomis raidėmis – kaip skamba žodis „gaidys“ esperanto kalba?
4. Osmanų imperijos klestėjimo laikais viename iš įstatymų, įvestų Mechmedo II (Konstantinopolio užkariautojo), griežtai nurodoma: „Draudžiama auginti viščiukus malūne, kad nebūtų pakenkta kviečiams. Malūne laikomas tik gaidys, kad būtų aišku...“ Koks buvo gaidžio laikymo tikslas?
5. Viena iš legendų pasakoja, jog vykstant gaidžių peštynėms smuklių šeiminkai norėjo prisivilioti kuo daugiau žiūrovų, todėl ėmėsi įvairiausių gudrybių ir priemonių. Mūsų laikais smuklėse pešasi tik alkoholio padauginę „gaidžiai“, tačiau viena žiūrovų viliojimo priemonė iki šiol puikiai veikia. Atsakykite vienu žodžiu – kokia tai priemonė?
6. 1474 m. Bazelio (Šveicarija) kronikoje rašoma, kad vienas gaidys už tai buvo viešai sudegintas kartu su savo darbo rezultatu. Atsakykite dviem žodžiais, ką padarė gaidys, turėdami omenyje, kad jeigu tai būtų nutikę pagoniškoje Lietuvoje, visi būtų labai apsidžiaugę.
7. Šiaip „gaidžiais“ liaudyje dažniausiai vadinami vyrai, tačiau viena Europos tauta vieną gaidžio ypatybę priskyrė moteriai ir taip atsirado šis šešių raidžių terminas. Pagalvoję, kaip keliuose didelėse Vakarų Europos šalyse skamba žodis „gaidys“, atsakykite – koks tai terminas?

8. Pasak Plinijaus Vyresniojo, gaidžiai yra puikūs šios profesijos atstovai, puikiai apskaičiuojantys rytinio giedojimo ir ėjimo miegoti laiką. Įvardykite šią profesiją, jeigu jos atstovai XVIII a. įkūrė savo kabinetą Vilniaus universitete.
9. Vienas gaidys, žvelgiantis į mus iš maždaug 3,5 metro aukščio, randamas $53^{\circ}5'0''$ šiaurės platumos ir $8^{\circ}48'0''$ rytų ilgumos susikirtimo taške. Koks tai miestas?
10. Matematikas Johnas Napieras (1550–1617) turėjo ir burtininko reputaciją, kuria sumaniai naudojosi. Kartą jį apvogė kažkuris iš tarnų, tad Johnas sugalvojo testą: atnešė juodą kaip anglis gaidį, kuris „mokėjo skaityti mintis“, ir patupdė į tamsų kambarį. Tarnai po vieną turėjo užėti į kambarį ir paliesti gaidį – esą gaidys atpažins vagį ir garsiai užgiedos. Visi tarnai aplankė gaidį, šis neužgiedojo, tačiau vagį Johnas sučiupo – jį išdavė TOKIOS JOS. Atsakykite dviem žodžiais – kas yra TOKIOS JOS, jeigu tarno sąžinė tikrai nebuvo TOKIA?

Atsakymai 223 puslapyje.

XVI. UŽKODUOTI KNYGŲ PAVADINIMAI

1. 31536000 spinduliavimų, atitinkančių šuolį tarp cezio-133 atomo pagrindinės būsenos 2S₁/22 hipersmulkiųjų lygmenų 9192631770 radiacijos periodų trukmei, nesant jokių išorinių laukų trukdžių. Parašykite, koks kūrinys, susijęs su laiko tarpu, čia užšifruotas.
2. Stuburo iškrypimas – tai pastovi stuburo deformacija bent pagal vieną iš ašių, natūralios krūtinės kifozės paryškėjimas. Išsiaiškinę, kas tai, pridėkite priesagą ir gausite knygos pavadinimą.
3. Edmundo Kučinsko hitas iš to paties pavadinimo albumo. Beje, tokį objektą galima rasti Anykščių rajone. Koks šios knygos pavadinimas?
4. Pirmą kartą šis miestas minimas 1440 m. (kai kuriais šaltiniais remiantis, 1422 m.) kaip Lietuvos didžiojo kunigaikščio dvaras. O jeigu prie jo pridėsime televizorių, gausime ir atsakymą. Kokį?
5. Tai 4,36 m ilgio ir 1,10 m pločio lininis audeklas, kuriame matomi neryškūs rusvi žmogaus kontūrai iš priekio ir iš nugaros. Šio audeklo pavadinime minimą miestą pakeitę spalva, gausite ir atsakymą. Kokį?
6. Paimkite pusę kamikadzės ir pridėkite vietą, kur daug medžių. Kokio romano pavadinimas taip užšifruotas?
7. Paradoksalu, bet šio kūrinio pavadinimas telpa amerikiečių dvasininko, žymaus afroamerikiečių pilietinių teisių judėjimo lyderio ir aktyvisto varde. Šio aktyvisto pagrindinis tikslas buvo užtikrinti Jungtinėse Valstijose progresą pilietinių teisių atžvilgiu, be to, jis dviejų krikščionių bažnyčių yra pripažintas kankiniu. Koks tai kūrinys?
8. Maisto ir kitų kasdienių prekių parduotuvė internete – prie jos pridėkite pastatą Vilniaus senamiestyje, Vilniaus gatvėje (Vilniaus g. 22), kur veikia Lietuvos dailės muziejaus filialas. Kokios knygos pavadinimą gausite tokiu būdu?

9. Jis būna Omahos, būna susijęs su skaičiumi 5, būna Teksaso. Pagalvokite, koks jis dar gali būti šio turo kontekste, ir parašykite lietuvių autoriaus romano pavadinimą.
10. Sritis, į kurią šviesos spinduliai nepatenka dėl jų kelyje esančios kliūtis – kulto reikmėms skirto baldų. Kokio romano pavadinimas taip užšifruotas?

Atsakymai 227 puslapyje.